

SEMESTRÁLNÍ PRÁCE

Klasifikace analýzou vícerozměrných dat

2005/2006

Ing. Petr Eliáš

1. KLASIFIKACE DAT DISKRIMINAČNÍ ANALÝZOU

1.1 Zadání

V podniku Precheza a.s. se červený pigment TP 303 vyrábí rozkladem zelené skalice. Důležitým kvalitativním ukazatelem tohoto produktu je barevný odstín vyjádřený v barevném prostoru CIE L*a*b*. Šarže produktu, které splňují určité požadavky jsou zařazeny do tří skupin, jež pro jednoduchost označíme písmeny A – C. Na předložených datech ověřte s využitím DA výše uvedenou klasifikaci šarží.

1.2 Data

Šarže	L*	a*	b*	DE _{CMC}	Třída
1	49,05	16,63	6,88	0,64	C
2	48,95	16,55	6,76	0,62	B
3	49,11	16,63	6,73	0,48	B
4	48,97	16,46	6,72	0,61	B
5	49,05	16,58	6,77	0,57	B
6	49,11	16,33	6,50	0,46	B
7	49,10	16,57	6,68	0,47	B
8	48,91	16,25	6,36	0,58	B
9	49,02	16,51	6,59	0,48	B
10	48,86	16,58	6,78	0,69	B
11	48,86	16,58	6,78	0,69	B
12	49,13	16,92	7,07	0,68	C
13	49,00	16,93	7,00	0,63	C
14	49,06	16,73	6,81	0,47	B
15	49,13	16,70	6,65	0,32	B
16	49,10	16,65	6,54	0,24	B
17	49,42	16,12	5,93	0,54	A
18	49,44	16,27	6,02	0,42	B
19	49,29	15,87	5,54	0,90	A
20	49,43	16,01	5,91	0,59	A
21	49,35	16,18	6,05	0,44	B
22	49,28	16,14	6,04	0,47	B
23	49,29	16,16	5,96	0,51	B
24	49,36	15,86	5,35	1,06	A
25	49,32	16,15	5,77	0,64	A
26	49,29	16,32	6,21	0,31	B
27	49,36	16,56	6,59	0,29	B
28	49,39	16,68	6,67	0,31	B
29	49,30	16,57	6,49	0,21	B
30	49,37	16,72	6,86	0,49	B
31	49,45	16,79	6,80	0,41	B
32	49,32	16,76	6,69	0,32	B
33	49,22	16,70	6,60	0,26	B
34	49,30	16,92	6,88	0,48	B
35	49,51	16,78	6,76	0,38	B
36	49,25	16,79	6,70	0,32	B
37	49,31	16,77	6,84	0,47	B
38	49,30	16,86	6,93	0,54	C
39	49,32	16,96	6,90	0,50	B
40	49,18	16,95	6,77	0,39	B
41	49,34	16,92	6,69	0,29	B
42	49,34	16,98	7,00	0,59	C
43	49,32	16,96	7,00	0,60	C
44	49,30	16,79	6,82	0,44	B
45	49,35	16,74	6,80	0,43	B
46	49,32	16,87	7,00	0,61	C
47	49,31	16,81	6,87	0,49	B
48	49,38	16,69	6,80	0,44	B
49	49,35	16,70	6,78	0,42	B
50	49,35	16,81	6,93	0,54	B
51	49,40	16,82	6,98	0,60	C
52	49,28	16,77	6,90	0,53	B
53	49,20	16,53	6,89	0,60	C
54	49,20	16,59	6,95	0,64	C

Šarže	L*	a*	b*	DE _{CMC}	Třída
55	49,29	16,25	6,57	0,47	B
56	49,21	16,32	6,66	0,50	B
57	49,26	16,38	6,69	0,48	B
58	49,41	16,30	6,49	0,38	B
59	49,27	16,33	6,63	0,46	B
60	49,32	16,43	6,83	0,58	C
61	49,26	16,63	6,99	0,66	C
62	49,21	16,62	6,90	0,58	C
63	49,32	16,60	6,89	0,57	C
64	49,48	16,57	6,94	0,63	C
65	49,39	16,59	6,88	0,57	C
66	49,29	16,53	6,83	0,54	B
67	49,31	16,51	6,82	0,53	B
68	49,36	16,53	6,89	0,59	C
69	49,22	16,65	7,03	0,69	C
70	49,32	16,52	6,84	0,55	B
71	49,21	16,45	6,80	0,55	B

Soubor s daty: TP_303_sarze.xls
Použitý software: STATISTICA v7.1

1.3 Řešení

1.3.1 Vybrané úseky textového výstupu programu STATISTICA

Tab I Výsledky diskriminační funkční analýzy

	Wilkovo λ	Parciální λ	F	Úroveň p	Tolerance	Tolerance 1-R ²
b*	0,279	0,517	30,397	0,000	0,431	0,569
DE _{CMC}	0,306	0,470	36,634	0,000	0,709	0,291
L*	0,176	0,820	7,151	0,002	0,802	0,198
a*	0,154	0,933	2,338	0,105	0,413	0,587

Tab II Test χ^2 významnosti kořenů

Odstraněný kořen	Vlastní číslo	Kanonicke R	Wilkovo λ	χ^2	Úroveň p
0	2,626	0,851	0,144	128,915	0,000
1	0,917	0,692	0,522	43,259	0,000

Tab. III Standardizované koeficienty pro kanonické proměnné

Proměnná	Kořen 1	Kořen 2
b*	-1,184	-0,469
DE _{CMC}	0,663	-0,947
L*	0,327	-0,555
a*	0,473	-0,022
Vlastní	2,626	0,917
Kumul. podíl	0,741	1,000

Tab IV Klasifikační funkce

	C (p = 0,253)	B (p = 0,676)	A (p = 0,0704)
b*	2,573	0,219	-11,368
DE _{CMC}	1,374	-1,074	5,365
L*	0,659	-0,462	2,060
Konstanta	-0,352	-0,230	3,473

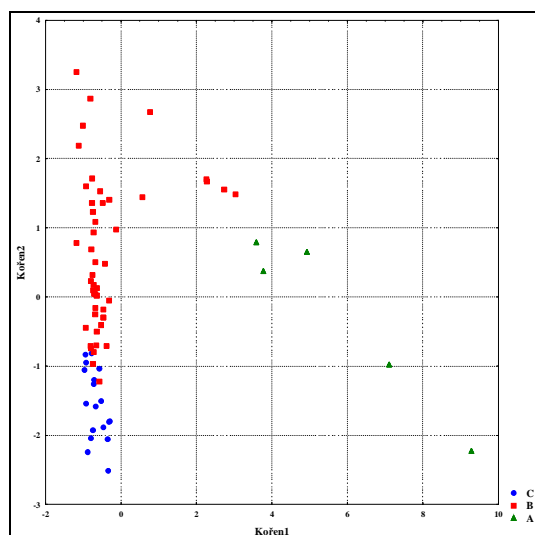
Tab. V Klasifikační matice

	% správných	C (p = 0,253)	B (p = 0,676)	A (0,0704)
C	88,889	16	2	0
B	95,833	2	46	0
A	100,000	0	0	5
Celkem	94,366	18	48	5

1.3.2 Komentář k vybraným úsekům textového výstupu programu STATISTICA

- Výsledky diskriminační funkční analýzy (tab. I)*
 Znaky, které nejlépe a nejvíce přispívají k rozdělení objektů do tříd jsou b^* a DE_{CMC} (mají nejvyšší hodnotu F a parciální Wilkovo λ nejbližší 0).
 Tolerance $1 - R^2$ je mírou nadbytečnosti znaku.
- Test χ^2 významnosti kořenů (tab II)*
 V prvním řádku se testuje stat. významnost všech (zde 2) kořenů. Druhý řádek se týká zbývajících kořenů bez prvního. V našem případě jsou obě diskriminační funkce (kanonické kořeny) významné.
- Standardizované koeficienty pro kanonické proměnné (tab. III)*
 Standardizované koeficienty jsou v normovaných vzájemně porovnatelných měřících. V první diskriminační funkci se nejsilněji projevují znaky b^* a DE_{CMC} , ve druhé potom znaky DE_{CMC} a srovnatelně L^* a b^* .
- Klasifikační funkce (tab. IV)*
 Šarže bude zařazena do takové třídy, ve které bude dosahovat nejvyššího klasifikačního skóre.
- Klasifikační matice (tab. V)*
 Z klasifikační matice jsou patrné počty správně a chybně zařazených šarží.

1.3.3 Vybrané grafy grafického výstupu programu STATISTICA

Obr. 1 Klasifikační graf kanonických kořenů

1.3.4 Komentář k vybraným grafům grafického výstupu programu STATISTICA

- *Klasifikační graf kanonických kořenů*
Kořen 1 (první diskriminační funkce) diferencuje šarže skupiny A od ostatních. Kořen 2 potom umožňuje od sebe separovat šarže skupin B a C, ve druhém případě není diference tak silná jako v případě prvním.

1.4 Závěr

Z předložených dat byla vypočtena klasifikační funkce umožňující zařadit „nové“ šarže výrobku TP 303 do definovaných tříd. 94,4 % šarží ve výše uvedených datech bylo zařazeno do správné kvalitativní skupiny. Drobný problém nastává při separaci materiálů skupin B a C, které nejsou ostře odděleny.

2. KLASIFIKACE DAT KANONICKOU KORELAČNÍ ANALÝZOU

2.1 Zadání

U vybraných šarží titanové běloby typu RGU se pokuste ověřit, zda existuje vztah mezi chemickým složením a dalšími sledovanými parametry.

2.2 Data

Šarže	Spotřeba oleje	L*	b*	Al ₂ O ₃	SiO ₂	C organický
1	21,8	97,49	1,57	2,783	0,771	0,280
2	22,0	97,39	1,37	2,741	0,835	0,260
3	21,8	97,59	1,27	2,831	0,939	0,230
4	21,8	97,69	1,17	3,052	1,007	0,220
5	22,0	97,59	1,07	3,130	0,997	0,250
6	22,2	98,09	1,37	3,212	1,006	0,230
7	22,3	97,79	1,37	3,287	1,009	0,214
8	22,2	97,89	1,37	3,348	1,006	0,216
9	23,0	97,19	1,27	3,332	1,000	0,244
10	23,1	97,19	1,37	2,969	0,818	0,222
11	23,6	97,29	1,37	3,083	0,941	0,189
12	24,0	97,09	1,37	3,146	0,991	0,201
13	23,2	97,09	1,17	3,258	1,068	0,203
14	23,3	96,99	1,17	3,232	1,096	0,219
15	23,5	97,09	1,27	3,213	1,110	0,216
16	23,6	97,09	1,17	3,114	1,110	0,251
17	23,2	97,09	1,17	3,042	1,078	0,281
18	23,0	97,19	1,17	3,016	1,105	0,238
19	23,4	96,79	1,27	3,005	0,877	0,422
20	23,1	97,59	1,37	3,011	1,012	0,230
21	23,2	97,29	1,07	2,915	1,013	0,289
22	22,4	97,39	1,17	2,857	0,994	0,231
23	23,2	97,49	1,17	2,939	1,043	0,216
24	22,9	97,39	1,07	2,918	1,048	0,243
25	23,5	97,49	1,07	2,919	1,042	0,231
26	23,6	97,59	1,27	2,945	1,036	0,248
27	23,9	97,29	1,47	2,958	1,023	0,253
28	23,5	97,59	1,57	2,993	1,027	0,228
29	21,9	97,39	1,07	2,662	0,656	0,235
30	21,6	97,39	1,17	2,862	0,729	0,230
31	21,2	97,49	1,17	2,738	0,717	0,186
32	20,1	97,29	1,07	2,545	0,748	0,241
33	20,2	97,39	1,17	2,557	0,735	0,233
34	22,0	97,39	1,07	2,727	0,634	0,281
35	21,5	97,29	1,17	2,735	0,534	0,269
36	21,8	97,39	1,17	2,757	0,530	0,282
37	21,7	97,39	1,27	2,863	0,592	0,274
38	21,5	97,59	1,17	2,823	0,597	0,314
39	21,7	97,49	1,07	2,740	0,611	0,341
40	21,1	97,49	1,07	2,716	0,643	0,288
41	21,0	97,39	0,97	2,726	0,675	0,258
42	19,7	97,39	1,07	2,698	0,697	0,265
43	21,4	97,39	1,17	2,762	0,726	0,247
44	21,4	97,39	1,27	2,744	0,725	0,279
45	20,7	97,09	0,97	2,980	0,534	0,306
46	21,1	97,39	1,17	2,885	0,620	0,295
47	21,4	96,99	1,07	2,822	0,658	0,231
48	20,9	97,39	1,07	2,918	0,731	0,352
49	21,0	97,39	1,07	2,868	0,755	0,315
50	21,0	97,19	1,17	2,806	0,750	0,304
51	20,6	97,39	1,17	2,770	0,764	0,300
52	21,3	97,59	1,17	2,853	0,726	0,204
53	20,8	97,79	1,17	2,701	0,752	0,281
54	21,1	96,99	0,87	2,845	0,750	0,420
55	21,0	97,39	1,07	2,732	0,763	0,261
56	21,0	97,19	1,07	2,781	0,773	0,282
57	21,4	96,89	0,87	2,909	0,758	0,344
58	20,6	97,59	1,17	2,694	0,777	0,309

Sarže	Spotřeba oleje	L*	b*	Al ₂ O ₃	SiO ₂	C organický
59	21,2	96,99	0,97	2,840	0,767	0,310
60	21,2	97,39	1,17	2,849	0,776	0,292
61	21,5	97,09	0,87	2,913	0,777	0,331
62	21,3	97,29	1,07	3,087	0,769	0,310
63	21,2	96,79	0,87	2,900	0,783	0,323
64	21,1	97,09	1,07	2,857	0,771	0,303
65	22,0	97,19	1,27	3,103	1,128	0,224
66	22,0	97,09	1,17	2,901	1,047	0,227
67	22,0	97,09	1,17	2,953	0,777	0,255
68	22,0	97,19	1,17	2,874	0,922	0,342
69	21,7	97,59	1,27	2,932	0,766	0,311
70	21,7	97,29	1,27	2,882	0,775	0,315
71	21,7	97,19	1,17	2,962	0,885	0,321
72	21,6	97,09	1,07	2,816	0,764	0,306
73	21,8	97,49	1,17	2,901	0,837	0,274
74	20,4	97,19	1,27	2,729	0,738	0,307
75	20,8	96,99	1,17	2,804	0,850	0,275
76	20,7	97,19	1,37	2,698	0,798	0,257
77	20,7	96,69	1,37	2,673	0,743	0,287
78	20,7	96,69	1,37	2,561	0,757	0,303
79	20,5	97,19	1,37	2,513	0,689	0,257
80	20,8	96,49	1,37	2,507	0,703	0,330
81	20,5	96,89	1,37	2,463	0,679	0,266
82	20,4	96,89	1,37	2,400	0,698	0,297
83	20,6	97,09	1,37	2,489	0,739	0,319
84	20,8	96,99	1,27	2,452	0,778	0,330
85	21,0	97,09	1,17	2,518	0,557	0,269
86	21,5	97,29	1,17	2,724	0,664	0,333
87	21,2	97,09	1,07	2,739	0,671	0,345
88	21,7	96,99	1,17	2,734	0,705	0,344
89	21,5	96,99	1,07	2,797	0,695	0,345
90	21,5	96,99	1,07	2,797	0,695	0,345
91	21,3	97,29	1,17	2,788	0,667	0,302
92	21,5	97,19	1,07	2,848	0,682	0,386
93	22,0	97,39	1,27	2,851	0,696	0,252
94	21,4	97,49	1,27	2,761	0,686	0,253
95	21,3	97,49	1,17	2,804	0,752	0,299
96	21,0	97,49	1,17	2,796	0,788	0,298
97	21,1	97,39	1,17	2,849	0,825	0,332
98	21,8	97,09	1,07	2,892	0,999	0,298
99	21,3	97,29	1,07	2,878	0,829	0,340
100	21,3	97,59	1,07	2,838	0,856	0,313

Soubor s daty: RGU_sarze.xls
Použitý software: STATISTICA v7.1

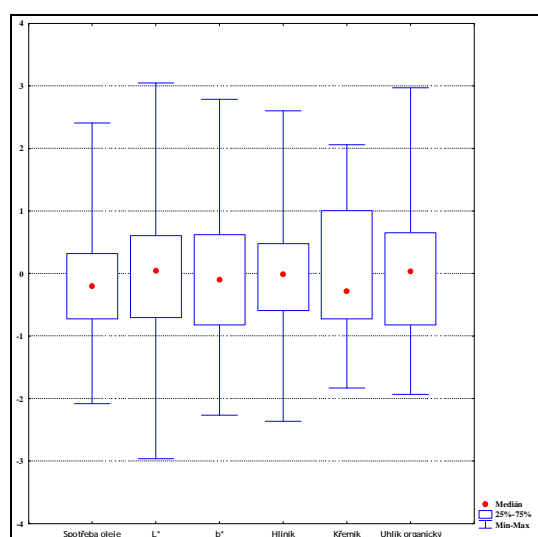
2.3 EDA

2.3.1 Vybrané úseky textového výstupu programu STATISTICA

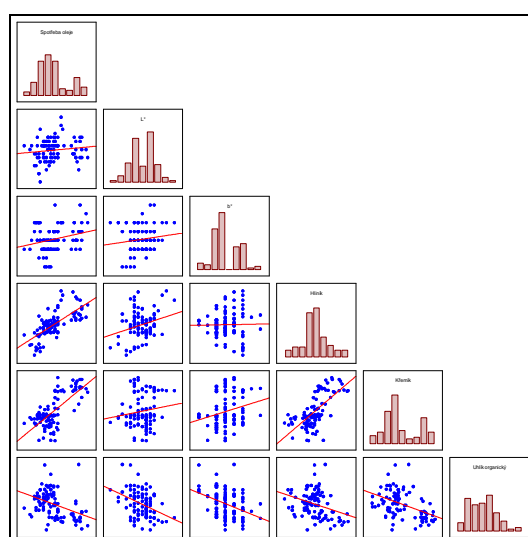
Tab. VI Korelace

	Spotřeba oleje	L*	b*	Hliník	Křemík	Uhlík org.
Spotřeba oleje	1,000	0,123	0,255	0,703	0,713	-0,389
L*	0,123	1,000	0,133	0,273	0,134	-0,378
b*	0,255	0,133	1,000	0,018	0,234	-0,372
Hliník	0,703	0,273	0,018	1,000	0,675	-0,320
Křemík	0,713	0,134	0,234	0,675	1,000	-0,438
Uhlík org.	-0,389	-0,378	-0,372	-0,320	-0,438	1,000

2.3.2 Vybrané grafy grafického výstupu programu STATISTICA

Obr. 2 Krabic. graf pro stand. vstupní data

Obr. 3 Graf korelace

2.3.3 Komentář k vybraným grafům grafického výstupu programu STATISTICA

- *Krabicový graf (obr. 2)*
Znázorňuje proměnlivost jednotlivých znaků. Aby bylo možno takto jednotlivé znaky porovnat, musela být vzhledem k odlišnému měřítku data standardizována. Odlehle hodnoty nebyly indikovány.
- *Graf korelace (obr. 3)*
Poskytuje stejné informace, jako tabulka VI. Nejvýraznější jsou lineární závislosti mezi parametry Spotřeba oleje a Hliník, Spotřeba oleje a Křemík, Hliník a Křemík.

2.4 CCA

2.4.1 Vybrané úseky textového výstupu programu STATISTICA

Tab. VII Souhrn kanonické analýzy

		Levá sada kanonických prom. U	Pravá sada kanonických prom. V
Počet proměnných		3	3
Získaný rozptyl		100,000%	100,000%
Celková redundance		32,973%	46,751%
Proměnné:	1.	Spotřeba oleje	Hliník
	2.	L*	Křemík
	3.	B*	Uhlík organický
Kanonické R		0,798	
p		0,000	
χ^2		127,300	

Tab. VIII Testy významnosti kanonických kořenů

Odstraněný kořen	Kanonické R	Kanonické R ²	χ^2	p	První λ
0	0,799	0,638	127,304	0,000	0,264
1	0,429	0,184	30,233	0,000	0,729
2	0,327	0,107	10,823	0,001	0,893

Tab. IX Zátěže (korelace) s kanonickou proměnnou U (struktura faktorů – levý soubor)

	Kořen 1 (U ₁)	Kořen 2 (U ₂)	Kořen 3 (U ₃)
Spotřeba oleje	0,968	0,092	-0,235
L*	0,363	-0,540	0,759
b*	0,217	-0,828	-0,517

Tab. X Extrahovaný (získaný) rozptyl a redundance (levá strana)

	Získaný rozptyl	Redundance
Kořen 1 (U₁)	0,372	0,237
Kořen 2 (U₂)	0,329	0,060
Kořen 3 (U₃)	0,300	0,032

Tab. XI Zátěže (korelace) s kanonickou proměnnou V (struktura faktorů – pravý soubor)

	Kořen 1 (V ₁)	Kořen 2 (V ₂)	Kořen 3 (V ₃)
Hliník	0,923	0,269	0,274
Křemík	0,875	-0,002	-0,484
Uhlík organický	-0,556	0,825	-0,103

Tab. XII Extrahovaný (získaný) rozptyl a redundance (pravá strana)

	Získaný rozptyl	Redundance
Kořen 1 (V₁)	0,642	0,410
Kořen 2 (V₂)	0,251	0,046
Kořen 3 (V₃)	0,107	0,011

Tab. XIII Kanonické váhy (levá strana)

	Kořen 1	Kořen 2	Kořen 3
Spotřeba oleje	0,952	0,369	-0,192
L*	0,253	-0,471	0,861
b*	-0,060	-0,859	-0,583

Tab. XIV Kanonické váhy (pravá strana)

	Kořen 1	Kořen 2	Kořen 3
Hliník	0,603	0,542	1,087
Křemík	0,383	0,086	-1,374
Uhlík organický	-0,196	1,036	-0,358

2.4.2 Komentář k vybraným úsekům textového výstupu programu STATISTICA

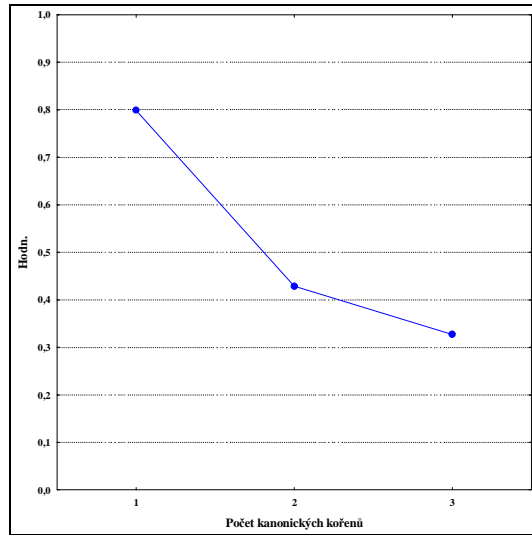
- Souhrn kanonické analýzy (tab. VII)*
 Kanonický korelační koeficient $R = 0,798$ je zde významný (vypočtená hladina významnosti $p < \alpha = 0,05$). R odpovídá nejvýznamnější kanonické proměnné U_1 a V_1 . Získaný (extrahovaný) rozptyl označuje průměrné množství spočteného rozptylu ze znaků v obou souborech pomocí kanonických proměnných. 3 kanonické proměnné dávají na levé i pravé straně rovnice 100 % rozptylu. Celková redundance ukazuje na velikost celkové korelace mezi znaky na levé straně rovnice 32,97 % a na pravé straně 46,75 %
- Testy významnosti kanonických kořenů (tab. VIII)*
 V prvním řádku nebyl odstraněn žádný kořen, testy jsou statisticky významné (hodnota $p < \alpha = 0,05$). Ve druhém řádku byl odstraněn nejvýznamnější kořen U_1 a V_1 , testy jsou nadále statisticky významné. V posledním řádku jsme odstranili navíc i kořen U_2 a V_2 , hodnota p napovídá, že testy jsou i v tomto případě statisticky významné. Všechny 3 kanonické kořeny jsou tedy statisticky významné.
- Struktura faktorů – levá strana (tab. IX)*
 Znak Spotřeba oleje vykazuje nejvyšší korelace u prvního kanonického faktoru. Znak L^* nejvíce koreluje s kanonickými faktory 2 a 3 a znak b^* s kanonickou proměnnou U_2 .
- Extrahovaný rozptyl – levá strana (tab. X)*
 První kanonický kořen vyčísluje 37,2 % rozptylu znaků na levé straně a 23,7 % rozptylu ostatních znaků založených na 1. kanonickém kořenu. V případě druhého kanonického kořene je to 32,9 a 6 % a v případě třetího kanonického kořene 30 a 3,2 %.
- Struktura faktorů – pravá strana (tab. XI)*
 Znak Hliník vykazuje nejvyšší korelace u prvního kanonického faktoru. Znak Křemík nejvíce koreluje s kanonickými faktory 1 a 3 a znak Uhlík organický s kanonickou proměnnou V_2 a V_1 .
- Extrahovaný rozptyl – pravá strana (tab. XII)*
 První kanonický kořen vyčísluje 64,2 % rozptylu znaků na pravé straně a 41,0 % rozptylu ostatních znaků založených na 1. kanonickém kořenu. V případě druhého kanonického kořene je to 25,1 a 4,6 % a v případě třetího kanonického kořene 10,7 a 1,1 %.
- Kanonické váhy – levá a pravá strana (tab. XIII, XIV)*
 Kanonické proměnné U a V jsou váženými součty znaků v každém souboru. V našem případě

$$U_1 = a_1 y_1 + a_2 y_2 + a_3 y_3$$

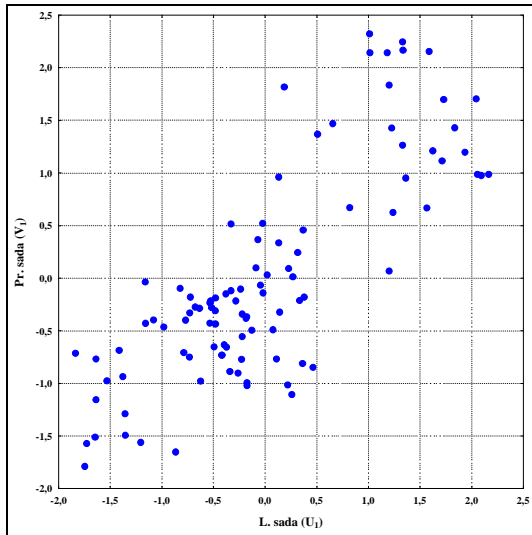
$$V_1 = b_1 y_1 + b_2 y_2 + b_3 y_3$$

Analogické jsou vztahy i pro proměnné U_2 a V_2 , resp. U_3 a V_3 .

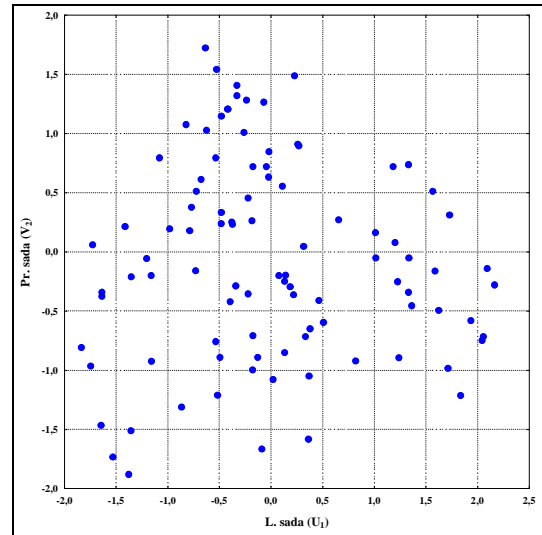
2.4.3 Vybrané grafy grafického výstupu programu STATISTICA

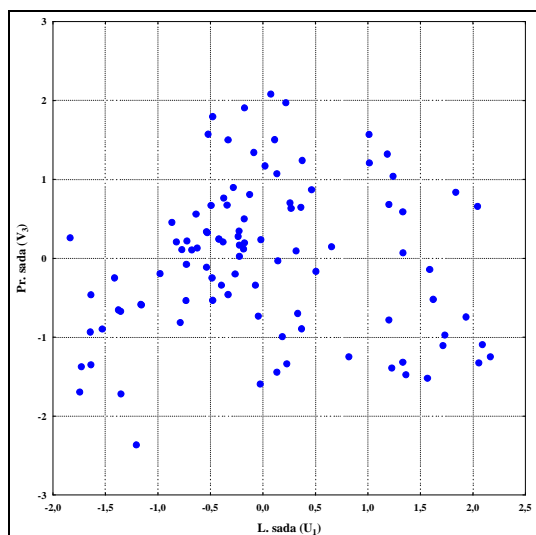
Obr. 4 Graf kanonických korelací

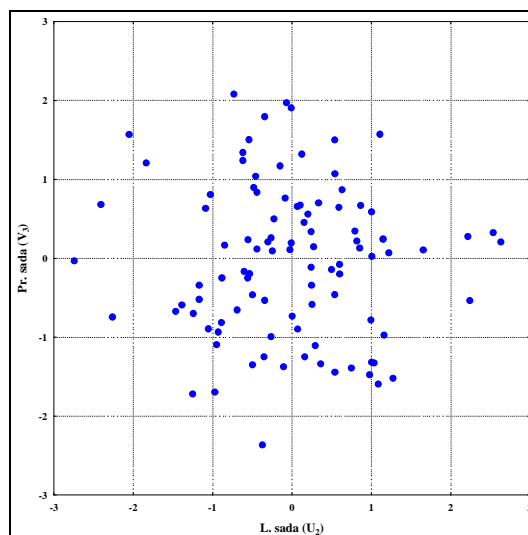
Obr. 5 Rozptyl. diagram kanonických korelací
 $V_1 = f(U_1)$

Obr. 6 Rozptyl. diagram kanon. korelací
 $V_2 = f(U_1)$

Obr. 7 Rozptyl. diagram kanonických korelací
 $V_3 = f(U_1)$

Obr. 8 Rozptyl. diagram kanon. korelací
 $V_3 = f(U_2)$

2.4.4 Komentář k vybraným grafům grafického výstupu programu STATISTICA

- *Grafy kanonických skóre (obr. 5, 6, 7, 8)*
 Objekty leží na přímce, lze indikovat shluky objektů, heterogenita je způsobena tím, že vybrané šarže nepochází z jedné výrobní kampaně.

2.5 Závěr

Provedením kanonické korelační analýzy bylo potvrzeno vzájemné ovlivnění chemického složení a dalších hodnocených parametrů u výrobku RGU.

3. KLASIFIKACE DAT KORESPONDENČNÍ ANALÝZOU A MDS

3.1 Zadání

Cílem ankety, které se zúčastnilo celkem 6371 respondentů, bylo objasnit vztah mezi jejich věkem a zdravotním stavem. Zdravotní stav byl hodnocen stupnicí velmi dobrý – dobrý – průměrný – špatný – velmi špatný. Každý z účastníků ankety zvolil kategorii, která nejlépe vystihovala jeho stav a tu označil jedničkou, ostatním kategoriím příslušely nuly. Získaná data jsou uvedena níže.

Pokuste se danou problematiku vyhodnotit pomocí metody korespondenční analýzy a vícenásobného škálování.

3.2 Data

	Velmi dobrý	Dobrý	Průměrný	Špatný	Velmi špatný	Suma
16 – 24	243	789	167	18	6	1223
25 – 34	220	809	164	35	6	1234
35 – 44	147	658	181	41	8	1035
45 – 54	90	469	236	50	16	861
55 – 64	53	414	306	106	30	909
65 – 74	44	267	284	98	20	713
Více než 75	20	136	157	66	17	396
Suma	817	3542	1495	414	103	6371

Soubor s daty: Zdravotni_stav.xls

Použitý software: STATISTICA v7.1

3.3 Řešení

3.3.1 Vybrané tabulky textového výstupu programu STATISTICA

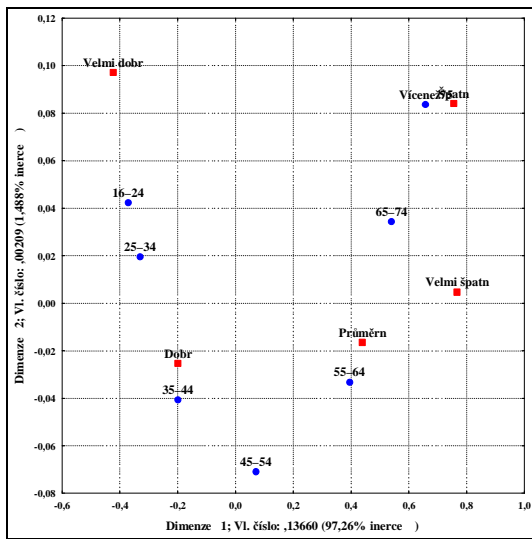
Tab. I Korelační matice

	16 – 24	25 – 34	35 – 44	45 – 54	55 – 64	65 – 74
16 – 24	1,000	0,999	0,990	0,931	0,785	0,602
25 – 34	0,999	1,000	0,994	0,936	0,797	0,613
35 – 44	0,990	0,994	1,000	0,967	0,856	0,689
45 – 54	0,931	0,936	0,967	1,000	0,956	0,848
55 – 64	0,785	0,797	0,856	0,956	1,000	0,960
65 – 74	0,602	0,613	0,689	0,848	0,960	1,000
75 a více	0,515	0,529	0,613	0,788	0,931	0,993

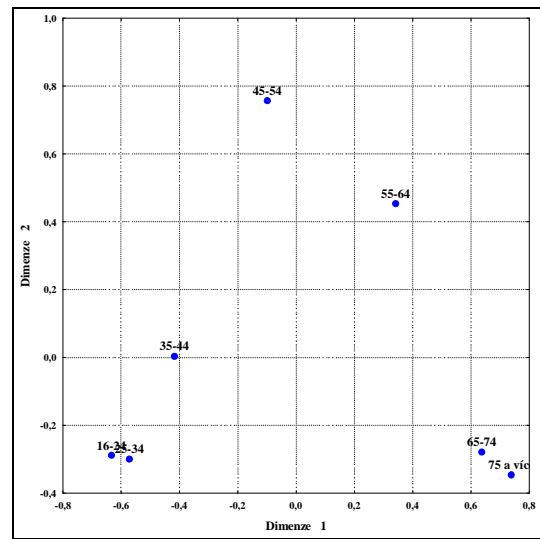
Tab. II Matice vzdáleností

	16 – 24	25 – 34	35 – 44	45 – 54	55 – 64	65 – 74
16 – 24	0,000	0,261	0,519	1,135	1,860	2,339
25 – 34	0,261	0,000	0,308	0,918	1,708	2,228
35 – 44	0,519	0,308	0,000	0,618	1,405	1,940
45 – 54	1,135	0,918	0,618	0,000	0,903	1,504
55 – 64	1,860	1,708	1,405	0,903	0,000	0,618
65 – 74	2,339	2,228	1,940	1,504	0,618	0,000
75 a více	2,402	2,344	2,088	1,778	1,002	0,511

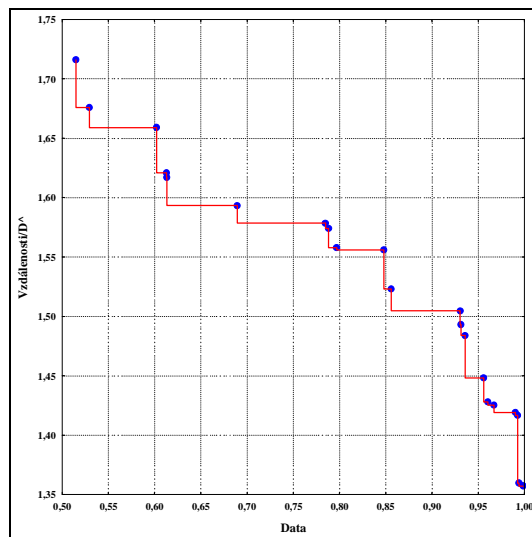
3.3.2 Vybrané grafy grafického výstupu programu STATISTICA

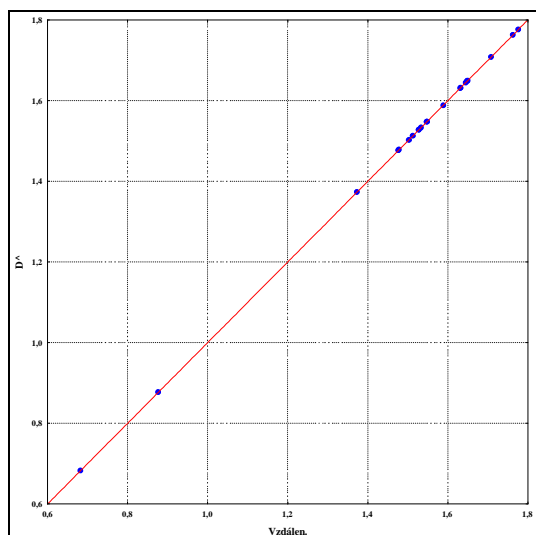
Obr. 9 Sloupcový a řádkový graf

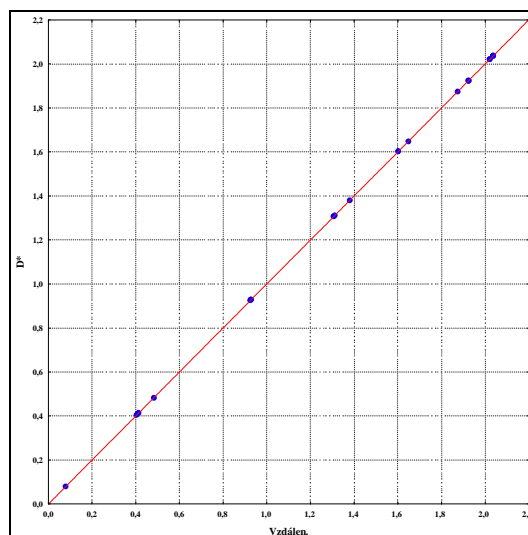
Obr. 10 Dvourozm. škál. diagram CMDS

Obr. 11 Shepardův diagram MDS

Obr. 12 Těsnost proložení (metricky)

Obr. 13 Těsnost proložení (nemetricky)

3.3.3 Komentář k vybraným grafům grafického výstupu programu STATISTICA

- *Sloupcový a řádkový graf (obr.9)*
Z grafu je patrné, že skupiny respondentů ve věku do 45 let vnímají svůj zdravotní stav jako velmi dobrý, případně dobrý, respondenti nad 64 let potom jako špatný, případně velmi špatný.
- *Dvourozměrný škálovací diagram (obr. 10)*
Z grafu je patrná podobnost skupin 16 - 24 a 25 - 34 let a rovněž 65 - 74 a 74 a více let.
- *Shepardův diagram (obr. 11)*
Všechny body leží těsně u křivky, což značí dobrý model.
- *Těsnost proložení (obr. 12 a 13)*
Těsnost je velmi dobrá, hodnoty vzdáleností d_{ij} vypočtené metricky a nemetricky jsou v dobré shodě.

3.4 Závěr

Pomocí korespondenční analýzy a MDS se podařilo osvětlit názorovou podobnost mezi respondenty, v podstatě byly indikovány 3 hlavní skupiny, a to respondentů ve věku 16 - 44 let, 45 - 64 let a více než 64 let.